

काठमाडौं विश्वविद्यालय
स्कूल अफ साइन्स
अनुसन्धान सम्बन्धी निर्देशिका, २०६२

प्रथम संशोधन-२०६८
दोश्रो संशोधन-२०७४
तेश्रो संशोधन-२०७६

खण्ड 'ख'

काठमाडौं विश्वविद्यालय अनुसन्धान सम्बन्धी नियम, २०६२ को दफा ४.३ को प्रयोजनको लागि अनुसन्धान समितिको सिफारिशमा ऐ.ऐ. को दफा ४.४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्राज्ञिक परिषद्बाट स्वीकृत भएको ।

पिएच. डी. (Ph.D.) तह

१. परिभाषा :

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा

- (क) 'विश्वविद्यालय' भन्नाले काठमाडौं विश्वविद्यालय ऐन, २०४८ बमोजिम स्थापना भएको काठमाडौं विश्वविद्यालय सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) 'नियम' भन्नाले काठमाडौं विश्वविद्यालय, अनुसन्धान सम्बन्धी नियम, २०६२ र यसको संशोधित रूप सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) 'अनुसन्धान समिति' भन्नाले काठमाडौं विश्वविद्यालय, अनुसन्धान सम्बन्धी नियम, २०६२ को नियम २.१ अनुसार गठन गरिएको अनुसन्धान समितिलाई जनाउनेछ ।
- (घ) "विद्यावारिधि (पिएच.डी.)" भन्नाले विश्वविद्यालयद्वारा प्रदान गरिने विद्यावारिधि (Ph.D.) को शैक्षिक उपाधि सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) 'शोधार्थी' भन्नाले पिएच.डी. तहमा अनुसन्धान गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
- (च) 'शोध-पत्र' भन्नाले विद्यावारिधि (पिएच.डी.) तहमा अनुसन्धान गर्ने शोधार्थीबाट प्रस्तुत गरिने अनुसन्धानात्मक लेख (Dissertation) सम्झनु पर्दछ ।
- (छ) 'बाह्य-परीक्षक' भन्नाले निर्देशिकाको दफा १३ अन्तर्गत डीनले मनोनित गरेको 'विषयगत वा अन्तर्विषयक विशेषज्ञहरु' सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) "शोध-निर्देशक" भन्नाले शोध निर्देशन कार्य गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (झ) "प्रमुख सुपरिवेक्षक" (Principal Supervisor) भन्नाले अनुसन्धानमा विद्यार्थीलाई सुपरिवेक्षण गर्न डीनबाट तोकिएको शोध सुपरिवेक्षक सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) "संयुक्त-सुपरिवेक्षक" (Joint-Supervisor) भन्नाले प्रमुख सुपरिवेक्षकसँग सहकार्य गर्न प्रमुख सुपरिवेक्षकको सिफारिसमा डीनबाट तोकिएको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
- (ट) सह-सुपरिवेक्षक (Co-Supervisor) भन्नाले "प्रमुख सुपरिवेक्षक" को सिफारिसमा डीनबाट विद्यार्थीलाई सुपरिवेक्षण गर्न तोकिएको न्यूनतम असिस्टेण्ट प्रोफेसर तहको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
- (ठ) 'शोध-परामर्शदाता' भन्नाले शोध निर्देशकलाई परामर्श दिन विषयगत वा अन्तर्विषयक विशेषज्ञहरु सम्झनु पर्दछ ।
- (ड) 'शोध-प्रस्ताव' भन्नाले विद्यावारिधि (पिएच.डी.) तहको अनुसन्धान कार्यका लागि प्रस्तुत गरिने Research Proposal सम्झनु पर्दछ ।

(स्वोद)

- (ढ) 'तोकिएको' वा 'तोकिए बमोजिम' भन्नाले ऐन अन्तर्गत बनेको नियम/निर्देशिकामा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्दछ ।

२. आवेदनको लागि योग्यता :

विभिन्न तहमा गरी कमसेकम १७* वर्षको (१०+२+३+२) अध्ययन अवधिको आधारमा सम्बन्धित विषयमा स्नातकोत्तर (मास्टर्स) तहको परीक्षामा न्यूनतम प्रथम तहमा (First Division) उत्तीर्ण वा Cumulative Grade Point Average (CGPA) 3.0 अथवा सो सरह प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।

स्पष्टिकरण :

आवश्यक अध्ययन अवधि पूरा नभएकाको हकमा सम्बन्धित विभागबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरूमा भर्ना भै आवश्यक न्यूनतम योग्यता हासिल गरे पछि मात्र पिएच.डी.का लागि आवेदन लिन सकिने छ । यदि सम्बन्धित विभागमा यस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएको छैन वा एक व्यक्तिको लागि मात्र आवश्यक कोर्सहरू सञ्चालन गर्न सकिदैन भने सम्बन्धित विभागले यस्ता व्यक्तिहरूको आवेदन मञ्जुर नगर्न सक्दछ ।

३. आवेदन प्रक्रिया र छनोट समितिको गठन :

- (क) दफा २ मा तोकिएको योग्यता पुगेका उमेदवारले तोकिएको अवधिभित्र अनुसूची-१ मा तोकिएको आवेदन फारमको ढाँचामा तोकिए बमोजिम आवेदन शुल्क बुझाई सम्बन्धित विभाग मार्फत अनुसन्धान समिति समक्ष आवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (ख) उमेदवारले आफूले विशिष्टीकरण गर्न चाहेको क्षेत्रसंग सम्बन्धित विषयमा पिएच.डी. अनुसन्धानमा संलग्न हुन सम्बन्धित विभागले मूल्याङ्कन गर्दा प्रवेश परीक्षा आवश्यक भए लिखित/मौखिक वा दुवै प्रकारका परीक्षाहरू विभागद्वारा सञ्चालन हुनेछन् ।

- (ग) विभागले मूल्याङ्कन गरी उपयुक्त भए, पढ्नु पर्ने कोर्स वा अन्य शर्तहरू तोकी शोध निर्देशकको मनोनयन गरेर दर्ताको सिफारिस सहित डीन मार्फत अनुसन्धान समितिमा अनुमोदनका लागि सिफारिस गर्नेछ । यो प्रयोजनका लागि विभागले विभागीय स्तरमा एक छनोट समिति (Selection Committee) गठन गर्नेछ । विभागीय प्रमुख वा सो सरह संयोजक रहने गरी गठित यो छनोट समितिमा विभागीय प्रमुख सहित ३-५ सदस्य रहने छन् । शोधार्थी देखि शोध-निर्देशक सम्मको छनोटको सिफारिस यो समितिले गर्नेछ । शोध-निर्देशकको सिफारिस गर्दा समितिले शोधार्थीको प्रस्ताव र प्रस्तावित शोध-निर्देशकको विशेषज्ञतालाई आधार मानी कार्य गर्नेछ ।

- (घ) पिएच.डी. तहमा नाम दर्ताका लागि स्वीकृति भएका उमेदवारहरूले पाठ्यक्रम लिने बारे आवेदकको शैक्षिक योग्यता, तालिम, अनुभव, प्रकाशन आदीको मूल्याङ्कन गरी Credit transfer प्रकृयाको आधारमा विभागले नाम दर्ताको लागि सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

आवेदकको शैक्षिक योग्यता, तालिम, अनुभव, प्रकाशन आदिको मूल्याङ्कन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू :

- कुल औपचारिक शिक्षाको वर्ष
- अनुसन्धान अनुभव
- अन्य अनुभव
- तालिम
- प्रकाशन
- अन्य उपयुक्त आधारहरू

* स्कूल अफ साइन्सको हकमा प्राज्ञिक परिषदको २०७६ श्रावण ८ गतेको बैठकबाट संशोधित

प्रमुख

- (१) सम्बन्धित विभागले स्थायी नाम दर्ता गर्न सिफारिस गरेका उमेदवारहरूको हकमा यदि एक मास्टर्स तह पास गरिसकेपछि गरेका अरु मास्टर्स तह वा माथिका डिग्री तह/डिप्लोमा तह वा अन्य Advanced Level ट्रेनिङ (Theoretical or Practical) को आधारमा थप अध्ययन गर्न नपर्ने विभागीय राय-सिफारिश ठिक भए अनुसन्धान समितिले उमेदवारलाई निजले विशिष्टिकरण गर्न चाहेको क्षेत्रमा अनुसन्धान सुरु गर्न स्वीकृति प्रदान गर्नेछ ।
- (२) विभागीय मूल्याङ्कनका आधारमा दर्ताका लागि उपयुक्त ठहर्‍याइएका उमेदवारले कम्तिमा 15 Credit बराबरको कोर्स पूरा गर्नुपर्नेछ ।
- (३) विभागले सिफारिस गर्ने कोर्समा आवश्यकता अनुसार निम्न विषय समावेश भएको हुनुपर्नेछ :
 १. अनुसन्धानसंग सम्बन्धित Advanced Courses हुनुपर्ने,
 २. Computer Language Proficiency र Research Methodology संग सम्बन्धित Courses आवश्यक परेमा Audit Course को रुपमा लिने,
 ३. Self-taught course (s),
 ४. Seminar, Term Papers, Review Papers, Presentation नियमित रुपमा गराई उपर्युक्त क्रेडिट दिने ।
- (ड) पुरा समय विश्वविद्यालयमा रही अनुसन्धानमा संलग्न हुन नसक्ने तर अनुसन्धान गर्न चाहने उमेदवारहरू आंशिक सोध-कर्ता (Part-time research scholar) मानिनेछन् । यस्ता उमेदवारहरूले आफ्नो कार्यालयको स्वीकृति सहित Part-time research गर्न निवेदन दिन सक्नेछन् । यस्ता उमेदवारहरूको योग्यता र आवेदन प्रकृया पुरा समय अनुसन्धान गर्नेहरूको सरह नै हुनेछ ।
- (च) छनोट समितिले एक पटकमा प्राफेसरको हकमा ५ जना र एशोसिएट प्राफेसरको हकमा ४ जना शोधार्थीको अधिकतम सुपरिवेक्षण सीमा तोक्ने छ । तर, कुनै शोधार्थीले शोधकार्य सम्पन्न गरी शोध- पत्र (Dissertation) प्रमुख शोध-निर्देशक समक्ष पेश गरिसकेको अवस्थामा सो संख्यालाई अधिकतम विद्यार्थी संख्यामा गणना गरिने छैन ।

४. नाम दर्ता :

दफा ३ अनुसार योग्य देखिने उमेदवारलाई विभागले सिफारिश गरे अनुसार छानवीन/छलफल गरी अनुसन्धान समितिबाट नाम दर्ता गर्न स्वीकृति प्रदान गरिनेछ । अनुसन्धान सम्बन्धी निर्देशिका, २०६२ (दोश्रो संशोधन-२०७४) 'पिएच.डी. (Ph.D.) तह' ले गरेको व्यवस्था र यसका संशोधित संस्करण बारे जानकारी विद्यार्थी (शोधार्थी) लाई नाम दर्ताको समयमा नै गराउनु पर्नेछ । प्राज्ञिक आचार संहिता (Academic Code of Integrity), पाठ्यक्रम र प्रकाशन सम्बन्धी कुनै विशेष शर्त वा मन्जुरनामा बारे नाम दर्ता गर्दा स्पष्ट उल्लेख गर्नुपर्ने छ ।

५. अध्ययन अनुसन्धानको समयावधि :

(क) पिएच.डी. अध्ययन अनुसन्धानको समयावधि पूर्णकालीनको हकमा नाम दर्ता भएको मितिले कम्तिमा ३ वर्षको हुनेछ । आंशिक समय अनुसन्धान गर्नेहरूले भने दर्ता भएपछि ४ वर्ष पछि सोध पत्र बुझाउन सक्नेछन् । तर ५ वर्षसम्म पनि अनुसन्धान पुरा नभए विषयको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित विभागीय प्रमुख र शोधनिर्देशकको सिफारिशमा अनुसन्धान समितिले सो समयावधि साधारणतया बढीमा १ वर्षसम्म थप पनि गर्न सक्नेछ ।

(ख) विद्यावारिधि अध्ययन, नामदर्ता भएको मितिले पूर्णकालीनको हकमा ६ वर्षसम्म र आंशिकको रुपमा ८ वर्षसम्म जुन निरन्तर पूर्णकालीन वा आंशिकलाई दिइएको समयको दोब्बर हुन जाने

[Handwritten signature]

हुँदा सो अनुसार अध्ययन पूरा गर्न नसक्ने सोधार्थीको दर्ता स्वतः खारेज हुनेछ । स्थानान्तर गरेका उम्मेदवारको हकमा भने यो समय १.५ वर्ष र ३ वर्षको हुनेछ ।

- (ग) तोकिएको समय अवधिभित्र विद्यावारिधि अध्ययन पूरा गर्न नसकेका विद्यार्थी (शोधार्थी) को हकमा व्यवस्था गरिएको लाग्ने शुल्क बारे विभागीय प्रमुख मार्फत सम्बन्धितलाई समयमा नै जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

६. उपस्थिति :

सम्बन्धित विषय र शीर्षकको प्रकृति अनुरूप उमेदवारले प्रतिहप्ता अनुसन्धान सम्बन्धी काममा संलग्न रहनु पर्ने समय (Working hours) निर्धारण गरी त्यसैको आधारमा उपस्थिति प्रतिशत विभागले तोक्नेछ ।

७. शोध-निर्देशक(हरु) (Dissertation Supervisor(s), शोध-निर्देशन समिति (Dissertation Advisory Committee) र शोधनिर्देशक/विशेषज्ञको व्यवस्था र योग्यता

- (क) शोध-निर्देशकको लागि एसोसिएट प्रोफेसर वा सो भन्दा माथिको व्यक्तिलाई अनुसन्धान समितिले सम्बन्धित विभागका विभागीय प्रमुखको सिफारिशमा शोध-निर्देशक तोक्नेछ । दुई जना शोध निर्देशकहरुको नियुक्त गरी निजहरुको निर्देशनमा शोध निर्देशन कार्य गर्न सकिनेछ । शोध निर्देशकलाई परामर्श दिनको लागि शोध निर्देशक समेतको परामर्श लिई आवश्यकता अनुसार अरु २ जनासम्म विषयगत वा अन्तर्विषयक विशेषज्ञहरु शोध परामर्शदाताका रूपमा रहने गरी अनुसन्धान समितिले तोक्न सक्नेछ । अनुसन्धान समितिले व्यक्तिगत दक्षताको आधारमा असिस्टेण्ट प्रोफेसर सरहको व्यक्तिलाई पनि शोध-निर्देशक वा शोध परामर्शदाताको रूपमा तोक्न सकिने छ ।
- (ख) शोध-निर्देशकहरु अनिवार्य रूपमा विद्यावारिधि (Ph.D.) वा सो सरहको उपाधि प्राप्त गरिसकेको हुनुपर्नेछ । प्रमुख शोध-निर्देशक (Principal Supervisor) विद्यावारिधि उपाधि प्राप्त कम्तिमा एसोसिएट प्रोफेसर वा सो सरहको सूचीकृत जर्नल वा विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट मान्यता प्राप्त जर्नलमा ५ वटासम्म अनुसन्धानमूलक लेख प्रकाशित गरेको पूर्णकालीन रूपमा कार्यरत रहेको हुनुपर्नेछ । तर, उच्चशिक्षाको क्षेत्रमा विद्यावारिधि पछि विगत १० वर्ष प्राध्यापन वा अनुसन्धान कार्य पूरा गरिसकेका प्राध्यापकको हकमा भने अनुसन्धानात्मक प्रकाशन अनिवार्य हुनेछैन ।
- (ग) संयुक्त-सुपरिवेक्षक (Joint Supervisor) विद्यावारिधि उपाधि प्राप्त, कम्तिमा एसोसिएट प्रोफेसर वा सो सरह, सूचीकृत जर्नल वा विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट मान्यता प्राप्त जर्नलमा ३ वटासम्म अनुसन्धानमूलक लेख प्रकाशित गरेको हुनु पर्नेछ । सह-सुपरिवेक्षक (Co-supervisor) विद्यावारिधि उपाधि प्राप्त, कम्तिमा असिस्टेण्ट प्रोफेसर वा सो सरह, सूचीकृत जर्नल वा विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट मान्यता प्राप्त जर्नलमा विद्यावारिधि पछि २ वटा सम्म अनुसन्धानमूलक लेख प्रकाशित गरेको हुनुपर्नेछ ।
- (घ) शोध-निर्देशक वा शोध परामर्शदाताको रूपमा विश्वविद्यालय बाहिरका उपयुक्त व्यक्तिलाई समेत छनौट गर्न सकिनेछ । उपयुक्त व्यक्तिको छनौटको आधार अनुसन्धान समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (ङ) शोधकार्य निर्देशन समिति (Dissertation Advisory Committee) मा प्रमुख शोध-निर्देशक संयोजक रहने गरी संयोजक सहित ३-५ जनासम्म सदस्य रहने छन् । शोधार्थीलाई अनुसन्धानमा सल्लाह दिन र आवधिक प्रगति मूल्याङ्कन गर्न गठित यस समितिको बैठक वर्षमा कम्तिमा दुई पटक सम्म बस्नेछ । यो समितिले आवश्यक ठानेमा बाह्य विज्ञको उपस्थितिमा एक पूर्व-प्रतिरक्षा (pre-defense) प्रस्तुतीको व्यवस्था समेत गर्न सक्नेछ ।

८. शोध-निर्देशकको काम कर्तव्य :

शोध-निर्देशक र निर्देशन समितिको काम कर्तव्य निम्नानुसार हुनेछ :

- (क) शोधार्थीलाई अनुसन्धान कार्यमा मार्गदर्शन गर्ने र शोध-पत्रको निरीक्षण र सुधार गर्ने ।
- (ख) शोधार्थीको हाजिरी तथा अनुसन्धान कार्यका विवरण (Log-book) राख्ने ।
- (ग) प्रत्येक ६/६ महिनामा शोधार्थीको कार्यप्रगति अनुसन्धान समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- (घ) अनुसन्धान समितिलाई शोध अनुसन्धान सम्बन्धमा राय परामर्श दिने ।
- (ङ) अनुसन्धान समिति समक्ष बाह्य-परीक्षकहरुको नामावली सिफारिश गरी पठाउने ।
- (च) तोकिएको अन्य काम गर्ने ।

९. शोधकार्यको लागि स्थानान्तरण :

- (a) शोधार्थीलाई आवश्यक परेमा शोध निर्देशक वा विभागीय प्रमुखको सिफारिशमा डीनले स्वदेश तथा विदेशका तोकिएका स्थान वा स्थानहरुमा रही तोकिएको अवधिसम्म अनुसन्धान सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।
- (b) Ph.D. Candidate from other universities can be transferred to KU under the following conditions:
 - 1. S/He must have fulfilled Ph.D. pre-requisites as per the requirements of KU.
 - 2. S/He should not have submitted either dissertation or participated in Viva-Voce in the registered Universities.
 - 3. The Ph.D. candidate seeking transfer should have been registered for at least a year at his/her original University.
 - 4. S/He must submit recommendation letter from the university and/or the supervisor.
 - 5. Candidate must have English language proficiency.
 - 6. If the candidate meets the above mentioned criteria and if the Research Committee considers it appropriate for the transfer, the committee may transfer a maximum of 1.5 years equivalent of Research work.

१०. अन्यत्र नियुक्ति र अध्ययनमा बन्देज :

- (क) अनुसन्धानको अवधिमा कुनै पनि शोधार्थीले अनुसन्धान समितिको पूर्व स्वीकृति बिना अनुसन्धानका अतिरिक्त अन्य कामका लागि अन्यत्र नियुक्ति लिन पाउने छैन ।
- (ख) शोधार्थीले अनुसन्धान अवधिमा अनुसन्धान समितिको पूर्व स्वीकृति नलिइ विश्वविद्यालय वा सार्वजनिक संस्थानद्वारा सञ्चालित अन्य विषयको पाठ्यक्रमको कुनै पनि परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छैन ।
- (ग) लगातार तीन पटकसम्मको प्रगति प्रतिवेदन निराशाजनक पाइएमा अनुसन्धान समितिले शोध निर्देशकलाई सचेत गराउने छ । सचेत पछिको चौथो प्रगति प्रतिवेदन पनि सन्तोषजनक नपाइएमा निजको दर्ता स्वतः खारेज हुनेछ ।

(Signature)

११. शोध-प्रबन्धको माध्यम :

शोध-प्रबन्धको माध्यम नेपाली भाषा र साहित्यमा नेपाली र अन्य विषयमा अंग्रेजी हुनेछ । तर अनुसन्धान समितिले स्वीकृति दिएमा अन्य विषयमा नेपाली वा अन्य भाषामा पनि शोध-प्रबन्ध लेख्न सकिनेछ ।

१२. शोध-प्रबन्धको प्रस्तुति :

(क) यस तहमा अनुसन्धान गर्ने शोधार्थीले निर्देशिकाको दफा ५ मा तोकिएको समयावधि भित्र आफ्नो शोध-प्रबन्ध शोध निर्देशक र विभागीय प्रमुखको सिफारिश सहित डीन समक्ष प्रस्तुत गर्नु एक महिना पूर्व आफूले दिएको देनको प्रकृति र प्रमुख रुपरेखा दर्शाएको शोध-प्रबन्धको सारांश (Synopsis) पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ख) शोध-प्रबन्धको ढाँचा वा नमूना अनुसूची-३ मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(ग) शोध-प्रबन्धलाई अन्तिम रुप दिई परीक्षणका निम्ति दुई जना बाह्य परीक्षक समक्ष पठाउनु भन्दा पहिले शोध निर्देशकले “मेरो आफ्नै सुपरिवेक्षणमा रही तोकिएको अवधि भरसम्म नै शोधार्थीले सन्तोषजनक रुपले काम गरेको हो र प्रस्तुत शोध-प्रबन्ध आफैले (शोधार्थीले) तयार पारेको हो” भन्ने प्रमाणपत्र दिई सोलाई विभागीय प्रमुखद्वारा प्रमाणित गरिएको हुनु पर्नेछ ।

(घ) शोधार्थीले आफ्नो अनुसन्धान कार्य सकिएपछि शोधपत्र प्रस्तुत गर्न निम्न विवरण पेश गर्नु पर्नेछ :

(१) ४ प्रति प्रिन्ट र बाइण्डिङ्ग गरिएको शोधपत्र ।

(२) आफूले दिएको देनको प्रकृति र प्रमुख रुपरेखा दर्शाएको शोधपत्रको सारांश ।

(३) आफ्नो शोध निर्देशकबाट ‘मेरो आफ्नै सुपरिवेक्षणमा रही तोकिएको अवधि भरसम्म नै शोधार्थीले सन्तोष जनकरुपले काम गरेको हो र प्रस्तुत शोधपत्र आफैले (शोधार्थीले) तयार पारेको हो’ भन्ने प्रमाण पत्र ।

(४) शोधार्थीको सम्बन्धित विषयमा थप प्रकाशित भएका कार्यहरु भए सोको सूची ।

(ङ) शोधार्थीले कम्तीमा दुई (२) वटा लेख/रचना अनिवार्य पेश गर्नु पर्नेछ । लेख/रचना Peer-reviewed journal वा विश्वविद्यालय अनुदान आयोग (UGC) बाट सुचिकृत जर्नलमा प्रकाशित भएको हुनु पर्नेछ । प्रकाशन गर्दा दुवै अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको जर्नलमा प्रकाशित गर्ने वा एउटा राष्ट्रिय/क्षेत्रीय स्तरको र अर्को अनिवार्य अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको हुनु पर्नेछ ।

१३. बाह्य परीक्षक :

शोध निर्देशकले विभागीय प्रमुखसंग परामर्श गरेर कम्तीमा ५ जना बाह्य विशेषज्ञहरुको नामावली सिफारिश गरी अनुसन्धान समिति समक्ष पेश गर्नेछन् र अनुसन्धान समितिले स्वीकृत गरेको नामावलीहरु मध्येबाट डीनले २ जनालाई बाह्य परीक्षक तोक्नेछ । बाह्य परीक्षक देशभित्र वा बाहिर विश्वविद्यालय सेवामा कार्यरत विद्यावारिधि उपाधि प्राप्त कम्तीमा एशोसिएट प्रोफेसर तहको हुनुपर्नेछ ।

१४. परीक्षा र मूल्याङ्कन :

शोधप्रबन्ध परीक्षण एवं मूल्याङ्कनका लागि निर्देशिकाको दफा १२ को प्रक्रिया पश्चात् डीनले सम्बन्धित विषयका २ विशेषज्ञ (बाह्य परीक्षक) समक्ष पठाउनेछ । बाह्य परीक्षकहरुले तोकिएका आधारहरु समेतलाई दृष्टिगत गरी शोधार्थीको शोध-प्रबन्धको मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ ।

१५. मूल्याङ्कनका आधारहरु :

शोधप्रबन्धको मूल्याङ्कन अनुसूची-२ मा तोकिएको आधारमा गरिनेछ । मूल्याङ्कन गर्दा देहायका कुरालाई अग्रिम प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

(क) अनुसन्धानको मौलिकता,

(ख) नयाँ तथ्यको खोजी र विद्यमान वा ज्ञात तथ्यको नयाँ अन्तरसम्बन्धको व्याख्या,

(ग) सम्बन्धित विषयका ज्ञानको क्षेत्रमा नयाँ आयाम थप,

- (घ) भाषिक शुद्धता र शोध-प्रबन्धको प्रस्तुतीकरण,
- (ङ) शोधविधि प्रस्तुतीकरणको ढाँचा,
- (च) शोध-प्रबन्धको स्तर ।

१६. शोध-प्रबन्धको स्वीकृति :

दुवैजना बाह्य परीक्षकले परीक्षण र मूल्याङ्कन गरी स्वीकृत गरेमा शोधप्रबन्ध स्वीकृत भएको ठहर्नेछ । तर कुनै एकले अस्वीकृत गरेमा पुनः तेस्रो बाह्य परीक्षकबाट परीक्षण र मूल्याङ्कन गराउनु पर्नेछ । तेस्रो बाह्य परीक्षकबाट अस्वीकृत भएको वा शुरुमै तोकिएका दुवै परीक्षकबाट अस्वीकृत भएको अवस्थामा अनुसन्धान समितिले शोधार्थीलाई पुनः अनुसन्धानमा लगाउने अथवा कार्यक्रमबाट हटाउन सक्नेछ ।

यदि कुनै बाह्य परीक्षकले शोध-प्रबन्धमा केही संशोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखाएमा शोधार्थीले सोही बमोजिम संशोधन गरी शोध-प्रबन्ध पुनः मूल्याङ्कनका लागि पेश गर्नुपर्नेछ ।

१७. मौखिक परीक्षा :

दफा १६ बमोजिम बाह्य परीक्षकबाट शोधप्रबन्ध स्वीकृत गरिएपछि दफा १९ बमोजिमको परीक्षण समिति समक्ष शोधार्थीले मौखिक परीक्षा दिनु पर्नेछ । मौखिक परीक्षा सार्वजनिक रुपमा हुनेछ ।

१८. परीक्षण समिति :

दफा १७ को प्रयोजनको लागि अनुसन्धान समितिले परीक्षण समितिको गठन गर्नेछ, जसमा देहायका व्यक्तिहरु रहने छन् :

(१) सम्बन्धित स्कूलका डीन	- अध्यक्ष
(२) सम्बन्धित विभागीय प्रमुख	- सदस्य
(३) सम्बन्धित विषयका विशेषज्ञहरुमध्येबाट एक (बाह्य परीक्षक)	- सदस्य
(४) प्रमुख सुपरिवेक्षक	- सदस्य
(५) विषयगत वा अन्तर विषयगत शिक्षकहरुमध्येबाट डिनद्वारा मनोनित १ जना	- सदस्य
(६) विज्ञहरुमध्येबाट उपकुलपतिद्वारा मनोनित १ जना	- सदस्य

समितिले परीक्षा नियन्त्रकलाई आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

१९. परीक्षा समितिमा सिफारिस गर्ने :

दफा १८ बमोजिमको परीक्षण समितिको नतिजा अनुमोदन गर्नका लागि डीनले परीक्षा नियन्त्रकको कार्यालयमा पठाउनेछ ।

२०. उत्तीर्णता :

शोधार्थीले दफा १८ अनुसारको मौखिक परीक्षामा समेत सफलता प्राप्त गरेपछि निजलाई पिएच.डी. तहको परीक्षामा उत्तीर्ण घोषित गरिनेछ ।

२१. निर्देशिकाको व्याख्या गर्ने अधिकार :

यस निर्देशिकाको व्याख्या अनुसन्धान समितिको परामर्शमा प्राज्ञिक परिषद्ले गर्नेछ ।

(स्वास्थ्य)

२२. पुनरावेदन :

(क) अनुसन्धान समितिले Ethical Committee को कार्य समेत गर्नेछ । यसका लागि सम्बन्धित विज्ञहरुको समेत सहयोग लिइ Plagiarism सम्बन्धी छानविन तथा कारवाही पनि चलाउन सक्नेछ ।

(ख) शोधार्थीले तयार गरेको शोध-प्रबन्ध उपर कतैबाट बौद्धिक चोरी (Plagiarism) सम्बन्धमा परेको उजुरी उपर माथि (क) मा तोकिएको व्यवस्थाबाट समेत कसैलाई चित्त नबुझेमा सो विषय उपर स्कुल/विभागबाट गरिएको निर्णय मिति देखि ३० दिनभित्र रजिष्ट्रार मार्फत् प्राज्ञिक परिषद्मा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

२३. विविध :

(क) कार्यदलबाट परिमार्जनका लागि सिफारिस भै आएको काठमाडौं विश्वविद्यालय अनुसन्धान सम्बन्धी निर्देशिका (पिएच.डी. तह), २०७४ प्राज्ञिक परिषद्बाट स्वीकृत गरी सबै स्कुलहरुमा लागू गरिएको छ ।

(ख) स्कुल अनुसार विषय र चरित्र फरक फरक भएकोले अनुसन्धान समिति मार्फत् अनुसन्धान सम्बन्धी निर्देशिका (पिएच.डी. तह), २०७४ को मूल मर्ममा असर नपर्ने गरी आ-आफ्नो स्कुलको आवश्यकता अनुसार कार्यविधि निर्देशिका (Procedural Guidelines) मा केही विशेष बुँदा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्न सकिने छ ।

(ग) यो संशोधित निर्देशिका शैक्षिक सत्र २०१८ देखि सबै स्कुलहरुमा लागू हुनेछ ।

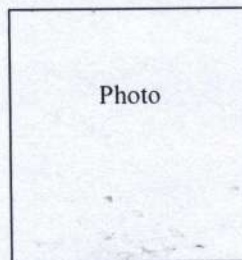
[Handwritten signature]

अनुसूची-१
निर्देशिकाको दफा (३) संग सम्बन्धित

KATHMANDU UNIVERSITY

Application Form for Registration
in
Ph.D. Program

(Please type or use capital letters and fill the form in duplicate)

Personal details

Name:
first name other name(s) surname

Sex : ☐ Male ☐ Female Date of Birth (AD):
day / month / year

Place / Country of birth: Town / Village District Country

Nationality: _____

Name of parents: Mother's name _____

Father's name _____

Permanent address: _____

Phone No: _____ Fax No.: _____

Mailing Address: _____

Phone No: Fax No.:

E-mail: _____

Educational record (list all schools and colleges/universities attended, start with the current ones)

Academic Qualifications

Qualification	Division / % marks/Grade	Date of graduation	Institution /University

Topic of thesis submitted for M.S. / M. Sc. / M. Phil. (any other level)

.....

Other qualification if any

Qualification	Division/Grade	Date of graduation	Institution /University

Professional Training

Course/Program Attended	Date From-To	Days	Institution and Place	Skill and Knowledge Developed

Employment Details

(Please give details of your professional work experiences. Start with current employer)

Name and address of the Organization	Employed From-To	Position held	Name and title of Institutional Head	Skill and Knowledge Developed

Publications

Title of Publication	National /International Journal Name	Date

Have you taken courses at KU before?

☐

Yes

☐

No

If yes, please indicate (a) course(s)

(b) Registration no.

Proposed Area of Research

g

Department

Brief description of area of
Research in which you are
Interested (up to 50 words)

Supervisor(s)

Supply details of suitable
Qualified person(s), who has
Agreed to supervise your work

Name of Principal Supervisor:.....
Qualification :.....
Post held :.....
Address :.....

Name of Joint or Co-Supervisor:
Qualification:
Post held:
Address:

I/We am/are willing to act as supervisor(s) if the candidate is accepted for registration in the Ph.D. program.

.....
Signature of Principal Supervisor Supervisor

I declare that the information given in this application is true and correct. If registered, I promise to abide by the rules and regulations of the University.

.....
Signature of the applicant Date:

Attach to this application

- Approval letter by concerned Institution (If the candidate is working at present)
- Copies of transcript or mark sheet giving a complete list of the subjects studied and results obtained.
- Records of Experience
- Brief synopsis of the thesis submitted in Masters level. (100 words) - Copies of the publications (if any).
- Concept not/proposal of research (if necessary)

For Official Use

Application received in the department on

Application reviewed by the department on
.....

.....
Head of Department's
Signature

Application reviewed by the Research Committee on

.....

Decision of the Research Committee of
the School of

Recommended for registration
Not recommended for registration

☐
☐

.....

Date

.....

Dean's signature

Registration for

☐ Ph.D.

Registration No. :
Effective date of registration

Date :

.....
Controller of Examination

अनुसूची २
निर्देशिकाको दफा १५ संग सम्बन्धित

Evaluation Scheme for Doctor of Philosophy (Ph.D.) Program

1. The Ph.D. program of the School covers normally a three-year of period for a full time research scholar and four-year period for a part time research scholar.

2. **Evaluation Mode**

Taught courses:

The academic performance of the candidate will be judged through

- a) Continuous In - semester assessment, and
- b) End - semester examination

- 2.1 The continuous In-semester assessment of the candidate will be made by the concerned faculty member in any or a combination of the following:

- a) Written tests
- b) Assignments
- c) Seminars
- d) Term papers
- e) Any other deemed suitable by the concerned faculty member.

- 2.2 The End-semester examination will normally be conducted according to the examination schedule notified by the concerned faculty / office.

- 2.3 The mode of evaluation in a given course is decided by the concerned faculty member who may assign varying weightages to one or more of the evaluation modes. The faculty member will announce such weightages in the beginning of the course.

2.4 **Dissertation**

A Dissertation in topic connected with a candidate's special discipline is a necessary requirement for the successful completion of Ph.D. degree. The candidate must indicate an ability to express oneself in satisfactory style.

The candidate will receive a satisfactory or unsatisfactory grade and must have a satisfactory to qualify.

[For detail procedures and criteria for evaluation: Viva-Voce and Dissertation - See Appendix 1]

3. **Grading mode for taught courses:**

In each course, student will be evaluated on a 8 point scale as follows:

Grade letter: A	A-	B+	B	B-	C+	C	F
Grade value: 4	3.7	3.3	3.0	2.7	2.3	2	0

The grades indicate the quality of a student's performance as follows:

A	=	Outstanding
A-	=	Excellent
B ⁺	=	Very good
B	=	Good
B ⁻	=	Fair
C ⁺	=	Poor
C	=	Very Poor
F	=	Failure

Apart from the letter grades mentioned above, the following letter grade can also be awarded

W	=	Withdrawn
INC	=	Incomplete
NC	=	Non Credit Course
'S'	=	Satisfactory
U	=	Unsatisfactory
AU	=	Audit

'W' indicates that a candidate has officially withdrawn from a course without grade or penalty. During the regular semester, a candidate seeking to withdraw from a course must do so before the final examination with the permission of the concerned faculty member. 'W' may not be processed after the final examination. 'NC' indicates that candidate has officially attended a course till the end and completed it successfully but for which no credit will be given. A candidate can take a non-credit course only in addition to the credit hours required for the fulfillment of Ph.D. degree. 'INC' indicates that a candidate has not completed all the assignments required in the particular course. 'INC' becomes 'F' if the candidate does not complete the required work before the deadline agreed upon with the concerned faculty. A maximum of 6 months will be allowed for 'INC' removal. 'AU' indicates that the candidate has successfully completed a course which is in addition to the credit hours required for the fulfillment of Ph.D. degree.

4. **To graduate for a Ph.D. degree, a candidate must achieve the following:**

- Completion of the minimum number of required course / credit hours with not less than B grade in each course.
- Completion of oral defense of Dissertation at satisfactory level.

अनुसूची ३
निर्देशिकाको नियम १२ संग सम्बन्धित

Format of Dissertation

1. Front cover of the Dissertation should show the topic of the Dissertation, name of the candidate, the degree for which it is being submitted, and the year of submission.
2. The Dissertation should be written on following broad subheadings or any other internationally accepted format decided by the concerned Department / School.
 - a. First page: should mention the topic, degree for which it is being submitted, name of the candidate, school where the study was carried out, and the month and year of submission.
 - b. Dedications to persons, if any
 - c. Declarations: The candidate must declare and sign stating that the Dissertation has not been submitted in candidature for any other degree. The work done in the Dissertation should also be certified by the Dissertation supervisor.
 - d. Acknowledgements.
 - e. An abstract of the work should be attached to introduce the topic, described the objective of the study and methodology proposed. Results of the research work be briefly mentioned.
 - f. Table of contents
 - g. Glossary of abbreviations
 - h. Text of the Dissertation, generally, will include the following chapters :
 - i. Review of literature
 - ii. Present study
 - * Introduction
 - * Objectives of the study
 - * Methodology
 - * Results
 - * Discussion
 - Summary of the study and recommendations
 - iii. Appendix
 - iv. Index of reference: Accepted International System.
3. Size of the paper: A4
4. Justification: full
5. Spacing: 1.5
6. Margin on the binding side: 3.5 Cm.
7. Font size: 12

APPENDIX- 1

**Procedures and Criteria for Evaluation:
Viva Voce and Dissertation**

1. Ph.D. Dissertation Review Committee Members

a.	Dean of the School	- Chairman
b.	Head of the Department	- Member
c.	External examiner	- Member
d.	Principal Supervisor	- Member
e.	Faculty nominated by Dean	- Member
f.	Vice Chancellor's nominee	- Member

2. Responsibility of Ph.D. Dissertation Review Committee Members

- a. Dean of the School
- Serves as Chairman of the Dissertation Review Committee
 - Assigns final grade for the Dissertation as per the recommendation of the Committee (Satisfactory, Unsatisfactory).
- b. Dissertation Supervisor
- Directs the work of the candidate from inception to completion of Dissertation
 - Serves as a member of the Dissertation Review Committee
 - Takes responsibility for viva - voce meeting
- c. Head of the Department
- Receives final copies of Dissertation at least one month before viva-voce meeting
 - Attends viva-voce and participates in questioning of the candidate
 - Evaluates candidate's performance at viva-voce and writing of the Dissertation
- d. Expert (External Examiner)
- One of the Dissertation evaluator will be appointed as an external examiner.
 - Attends viva-voce and participates in questioning of the candidate.
 - Evaluates candidate's performance at viva-voce.
- e. Faculty nominated by Dean
- Attends viva-voce and participants in questioning of the candidate and evaluates the candidates performance in viva-voce
- f. Vice Chancellor's nominee also attends viva-voce and participants in questioning of the candidate and evaluates candidate's performance in viva-voce.

Committee may invite Controller of Examinations.

3. Conduct of the Ph.D. Viva-Voce

- a. The viva-voce is held after obtaining the positive report of external examiner(s).
- b. The viva-voce is a public event and is therefore announced at least one week in advance but preferably two weeks in advance.
- c. The viva-voce will include at least the following activities:

- Candidate's presentation of the Dissertation in Public.
- Questioning about the research from the Dissertation Review Committee members in Public.
- Dismissal of candidate and the guests from the meeting (to wait for decision).
- Confidential discussion and evaluation of candidate by Dissertation Review Committee members; decision regarding the performance.
- Dissertation Supervisor calls the candidate, and the Chairman announces decision.

4. Criteria for Evaluation of Dissertation and Viva-voce

- a. The following aspects should be considered when evaluating the quality of the **Dissertation**:
 1. Clarity of purpose for the research
 2. Research procedures to the purpose for the research
 3. Analytical skills demonstrated:
 - a. selection and implementation of research process
 - b. conclusions drawn from findings
 - c. recommendations presented
 4. Clarity in the writing style
 5. Presentation/format meets international standards for excellence
- b. The following aspects should be considered when evaluating the quality of the **Viva-voce**.
 1. Clarity of purpose for the research
 2. Summary of research procedures related to purpose (s) for the research
 3. Findings presented to emphasize highlights
 4. Summary of conclusions
 5. Recommendations
 6. Overall clarity in presentation style

Appendix-1 को दफा 4(a) संग सम्बन्धित

APPENDIX - 1(A)

KATHMANDU UNIVERSITY

School of _____
Evaluation of Dissertation

Candidate's Name: _____ Regd. No.:

Dissertation Title: _____

Department _____

Dissertation Supervisors: _____

(Tick as appropriate)

Criterion	Evaluation Scheme (1 for extreme low and 4 for extreme high)				Comments (if found in Extremes)
	1	2	3	4	
1. Clarity of purpose(s) for the research					
2. Research procedures appropriate to purpose(s)					
3. Analytical skills demonstrated:					
a. research process					
b. conclusions drawn					
c. recommendations					
4. Clarity in writing style					
5. Presentation / format meets international standards for excellence					
6. Other (state criterion)					

Overall Opinion (encircle one):

Unsatisfactory

Satisfactory

Date

Name with Signature of External Examiner

[Handwritten Signature]

APPENDIX-1(B)

KATHMANDU UNIVERSITY

School of _____

Evaluation of Viva – Voce

Candidate's Name: _____ Regd. No.: _____

Dissertation Title: _____

Department: _____

Dissertation Supervisors: _____

(Tick as appropriate)

Criterion	Evaluation Scheme (1 for extreme low and 4 for extreme high)				Comments (if found in Extremes)
	1	2	3	4	
1. Clarity of purpose(s) for the research					
2. Summary of research procedures related to purpose(s)					
3. Findings presented to emphasize highlights					
4. Summary or conclusions					
5. Recommendations					
6. Clarity in style of presentation					
Other (state criterion)					

Overall Opinion (encircle one):

Unsatisfactory

Satisfactory

Dean

HOD

Dean's Nominee
Date:

Signature: Dissertation Review Committee Member

External Examiner

Principal Supervisor

Vice Chancellor's Nominee
Date:

[Handwritten Signature]

KATHMANDU UNIVERSITY
School of

Report of Viva-Voce

Candidate's Name:

Regd. No.

Date:

Degree: Doctor of Philosophy in

Dissertation Title:

Report of Dissertation Review Committee:

_____ Dissertation is accepted

_____ Dissertation will be accepted, with minor changes made
under the guidance of the Principal Supervisor.

_____ Dissertation is not accepted; major changes are required,
with final approval by the Committee.

Members of the Dissertation Review Committee (signatures with dates);

Dean / Chairman

Principal Supervisor

HOD

External Examiner

Dean's Nominee

Vice Chancellor's Nominee

[Handwritten signature]

KATHMANDU UNIVERSITY
SCHOOL OF
DHULIKHEL

ACADEMIC RECORD

Level: Doctor of Philosophy

Subject:

Student's Name : xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Surname First Middle

Registration No. : xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Semester - II						
Course Number	Course Title	Credit	Grade	Grade Value	Grade Points	Remarks
Total						

GPA (Grade Point Average)=

Checked by:

Dean

Date of issue:

KATHMANDU UNIVERSITY
OFFICE OF THE REGISTRAR DHULIKHEL
ACADEMIC TRANSCRIPT

1997 October

Name of the Student : xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Year of Enrolment :

Registration Number : 001753-97

Year of Completion : 1999 August

School :

Discipline :

Degree : DOCTOR OF PHILOSOPHY (Ph.D.)

First Semester					
Course Number	Course Description	Credit Hours	Letter Grade	Grade Value	Grade Points
		12			
	Total				
G.P.A.					

Second Semester					
Course Number	Course Description	Credit Hours	Letter Grade	Grade Value	Grade Points
	Total				
G.P.A.					

Total Credit Hours in Two Semesters:

Total Grade Points in Two Semesters:

Cumulative Grade Point Average (CGPA) of taught courses.

Third Semester			
Course Number	Course Description	Credit Hours	Letter Grade
STAT 571	Title of Dissertation :		

Remarks :

Checked by :

Date of Issue :

Controller of Examinations

- N.B.: 1. This record is not official unless it bears original signature and impress seal.
2. An all Black and White copy is unofficial.

[Handwritten Signature]

